

Ripoll i Prada. Anotacions sobre l'inici d'un agermanament d'origen monasterial

Des del temps de l'abat Oliba (segle XI), que ho fou dels cenobis de Sant Miquel de Cuixà i de Santa Maria de Ripoll, hi ha hagut relació entre Prada i la vila ripollesa. Era el 1008 (ara fa justament mil set anys) quan el monjo Oliba va ser investit abat del monestir de Cuixà i, al cap de pocs mesos, del de Ripoll. L'any següent ho seria també de Sant Martí del Canigó.

La idea dels *jumelages* va arrelar a França després de la Segona Guerra Mundial, quan s'emprengué el procés d'integració europea, que ha tingut diferents etapes. No hem aconseguit esbrinar ni de qui, ni quan, ni d'on va sorgir el primer plantejament d'agermanar les dues poblacions. Podem afirmar, però, que hi va tenir molt a veure l'impuls que es visqué aquí a mitjan anys seixanta: l'obertura decidida a un turisme incipient, amb la creació, el 1967, del Centre d'Iniciatives i Turisme (CIT) i les manifestacions de catalanisme, principalment des del món il·lustrat, afavoriren projectar i reprendre una comunicació antiga en un context completament nou. En el cas del nostre municipi i el vincle establert amb la capital nord-catalana del Conflent, és possible que hi contribuís la influència de la constitució a Prada, a partir del 1968, de la Universitat Catalana d'Estiu. Els documents consultats –cal tenir en compte que llavors a Ripoll no hi havia publicacions regulars de premsa local, tan sols les de les entitats privades (culturals, esportives, religioses, industrials...)- permeten resseguir un fil conductor, malgrat que hi ha força llacunes. El treball que proposem aporta sobretot dades entorn dels orígens de l'agermanament de Ripoll i Prada, que es dugué a terme el 1970. Per tant, aquest 2015 es compleix el quaranta-cinquè aniversari de la primera trobada.

Revisant els llibres d'actes dels plens de l'ajuntament de Ripoll, apareix una nota introductòria en la sessió ordinària corresponent al 2 de juliol de l'any 1969 (amb Catalunya encara sota el franquisme, la redacció és en castellà):

12- Con el objeto de desarrollar las relaciones culturales y turísticas de esta Condal Villa de Ripoll con la Ciudad de la

Florenci Crivillé
i Estragués,
membre del
Centre d'Estudis
Com. del Ripollès

Roser Capdevila
i Caballero,
historiadora

Cataluña francesa Prades, de características semejantes y con muchas posibilidades de intercambio social, y realizadas las oportunas gestiones preliminares cerca de las Autoridades de aquella localidad, en especial cerca del Sr. Alcalde M. Monestier, para suscribir, en su día, el "Protocolo de amistad" Ripoll-Prades, la Corporación, por unanimidad, acuerda solicitar del Ministerio de Asuntos Exteriores, a través del Excmo. Sr. Gobernador Civil de la Provincia, autorización para la celebración del acto solemne de hermanamiento de esta Villa con la vecina Ciudad de Prades, dados los frutos que en el orden cultural y turístico cabe esperar de este "jumelage".

Sorprenentment, l'acta que segueix (25 d'agost del 1969) recull:

1- Por la alcaldía se dio cuenta a la Corporación de los actos celebrados en la Villa de Prades, con motivo de los actos de hermanamiento de las dos poblaciones, acordando la Corporación mostrar su satisfacción por los mismos y el vivo agradecimiento a las Autoridades de la Villa hermana por la calurosa acogida dispensada a la representación de este Ayuntamiento.

Hem comprovat, però, que es tractava només d'establir un contacte preliminar, cosa que ens aclareix l'edició de la memòria corresponent a l'any 1969 del Centre d'Iniciatives i Turisme de Ripoll (pàgina 10):

2- Pre-Jumelage a Prades: Invitados por las autoridades de Prades, el Magnífico Ayuntamiento de Ripoll y este C. I. T. se trasladaron a la vecina localidad francesa para tener unos contactos previos en vista a fomentar el interés de ambos pueblos en crear lazos de amistad. Durante la estancia en Prades, los representantes de Ripoll fueron cumplidamente agasajados con diversos actos y muestras de simpatía.

L'acta del ple de l'ajuntament del dia 1 de desembre de 1969 diu:

3- La Corporación queda enterada de un escrito del Gobierno Civil de la Provincia trasladando otro del Subsecretario del Ministerio de la Gobernación, por el que se autoriza a este Ayuntamiento para celebrar un acto solemne de hermanamiento de esta localidad con la vecina ciudad francesa de Prades, facultando ampliamente a la Alcaldía para proseguir las gestiones y trámites necesarios en este sentido.

El *Boletín de Información Municipal* del febrer de 1970 informa (també en castellà):

Prades y Ripoll, ciudades hermanas

Se ha venido tramitando el expediente para el llamado "jumelage" o hermanamiento entre nuestra Condal Villa y la hermosa población francesa de Prades, en la comarca del Conflent. La razón de ella estriba en los múltiples vínculos históricos que nos unen desde los tiempos del glorioso Abad Oliba, que unió espiritualmente los Cenobios de Santa María de Ripoll y San Miguel de Cuxá. Creemos puede ser beneficiosa para nuestros conciudadanos esta unión que estrechará vínculos y fomentará una relación constante entre ambas vertientes del Pirineo.

El expediente ha merecido la aprobación del Ministerio de Asuntos Exteriores y del de Gobernación, por lo que se espera celebrar el primer acto de hermanamiento en nuestra Villa el próximo día 10 de mayo. El acto de Prades se celebraría el día 29 de junio.

L'acta de la sessió de l'Ajuntament del 5 d'abril de 1970 anota:

6- Por la Alcaldía se da cuenta seguidamente a la Corporación de que, como ésta ya conoce, y fue en su día debidamente aprobado, esta villa ha sido autorizada para celebrar un acto de hermanamiento con la vecina Villa de Prades, habiéndose fijado los días del 10 de Mayo para la firma solemne del protocolo en Ripoll, y del 29 de Junio en Prades, quedando enterada la Corporación.

I en la del 27 d'abril es referma:

1º- Quedar enterados y prestar su aprobación en cuanto sea necesario al Programa de actos elaborado con motivo de la celebración el próximo día diez de mayo, del acto de hermanamiento de esta Villa con la francesa de Prades, así como de la propuesta efectuada por la Alcaldía al Excmo. Sr. Gobernador Civil de la Provincia de que, con motivo de este hermanamiento y para que sirva de símbolo de unión entre ambos pueblos, se autorice a este Ayuntamiento a conceder la Medalla de Plata de esta Condal Villa al Ilmo. Sr. Alcalde de la Villa de Prades.

El maig, el *Boletín de Información Municipal* reporta (un altre cop sota el mateix títol):

Prades y Ripoll, ciudades hermanas

Conforme indicábamos en nuestro número anterior, el día 10 de mayo corriente se celebrará en esta Villa la firma solemne del Protocolo de Hermanamiento entre las Villas de Prades y Ripoll.

Con este motivo nos creemos obligados a dedicar en el presente número unas líneas a la ciudad hermana, con objeto de dar a todos los ripolleses una idea sobre sus características más señaladas, incluyéndose también una reseña explicativa del significado de hermanamiento o "jumelage".

Finalmente no podemos cerrar esta pequeña introducción sin invitar sinceramente a todos para que se unan de corazón a este hermanamiento, logrando con ello darle un calor humano imprescindible para convertirlo en un auténtico "jumelage", no sólo de las Corporaciones Municipales respectivas, sino de los vecinos de ambas poblaciones.

I segueix (ara en la nostra llengua i emprant per primera vegada el topònim català *Prada* i no l'afrancesat *Prades*):

ENTORN D'UN «JUMELAGE»

Prada del Conflent y Ripoll. Viles germanes

QUÈ ÉS EL "JUMELAGE"?

El "Jumelage" o agermanament de dues ciutats o viles de nacions diferents no té cap mena de caràcter polític o partidista, sinó que és un instrument de cultura humana, de formació cívica internacional. Mitjançant l'agermanament s'estableix un vehicle d'unió constant que afavoreix el contacte de les persones, l'intercanvi de les idees, de les tècniques, dels productes.

No podem viure isolats del món. Quan es parla tant d'unió internacional, quan es treballa tant per coordinar l'economia de les nacions, quan la cultura deixa d'ésser un clos tancat, quan la facilitat dels viatges ens porta a conèixer llunyanes contrades, fóra suïcida alçar a

l'entorn nostre una muralla; ans al contrari, necessitem obrir camins, tenir amics, trobar mans germanes que puguem encaixar.

Agermanar-se amb una altra ciutat o vila és establir un parentiu, una comunitat d'ideals, un desig de col·laboració que no vol significar cap mena d'ingerència en les coses particulars de cadascú. La germanor de dues viles o ciutats ha de portar un més estret contacte entre les famílies de les dues poblacions, entre les associacions esportives, culturals i tècniques. El "jumelage" és un pas endavant cap al coneixement, camí de l'amor, que és la veritable unió.

Per què Prada serà la vila germana de Ripoll

No són gens amagats els motius que aconsellen l'agermanament de Prada i Ripoll. Ambdues viles són capital i centre de dues comarques –Conflent i Ripollès– que, segles enllà, formaren part d'un mateix país i avui es troben separades per la frontera que parteix França i Espanya. Des del Pic d'Eina fins al de Costabona, les carenes pirinenques veuen la naixença de nombrosos rierols: uns corren cap a la vessant francesa fins unir-se amb la Tet, que passa per Prada; els altres, en la nostra vessant, formen el Ter i el Freser, que vénen a abraçar-se a Ripoll.

El Conflent i el Ripollès: dues comarques veïnes que, en els temps gloriosos de l'alta Edat Mitjana, estrenyeren ja uns veritables vincles de germanor. Precisament en els dies de l'Abat Oliba, de qui l'any que ve volem commemorar els mil anys de la seva naixença, fou quan s'establí un corrent més acusat d'intercanvi cultural i humà entre les dues contrades: Oliba fou Abat gloriós de Ripoll i no menys gloriós de Sant Miquel de Cuixà, monestir situat als voltants de Prada. I entre els dos Monestirs el cim del Canigó, també cristianitzat pel famós cenobi dedicat a Sant Martí.

Si la història uní les dues comarques, ambdues també foren protagonistes del poema *Canigó* de Mossèn Cinto qui, amb les ales més inspirades de la seva poesia, cantà la llegenda situada en l'època del nostre més gloriós Abat.

I, avui encara, l'agermanament serà un bell retrobar-se de nou, perquè en cada una de les dues viles no s'ha extingit el pes de la tradició: aquí i allà encara sembla que l'aire porta una remor de cosa sagrada. Tant a Prada com a Ripoll hi trobareu un esperit semblant: la vida d'uns pobles que, arrelats en el passat, caminen decidits cap a l'esdevenidor.

La carta de les ciutats germanes

El "jumelage" de dues o vàries poblacions de nacions distintes pren estat oficial quan és referendat per la Federació Mundial de Ciutats Germanes (F. M. V. J.) i condicionat a l'acceptació de la CARTA que comprèn els següents principis:

I – CULTURA: Considerar l'agermanament com un instrument de cultura humana, sense cap preocupació partidista.

II – NO INGERÈNCIA: Promesa de no immiscir-se en els assumptes interns d'altres ciutats.

III – NO DISCRIMINACIÓ: No excloure cap ciutat, ni en cada població, cap bona voluntat.

IV – BILINGÜISME: Adquirir, a més de la llengua materna, la pràctica d'una llengua viva de comunicació mundial.

V – SOLIDARITAT: Participar en les despeses i en les responsabilitats de l'organització mundial de cooperació dels Municipis: la F. M. V.J.

Mitjançant les orientacions de la referida Federació Mundial, les viles unides reben informació i suggerències, ajuda si és necessària, i sobretot escalf de totes les ciutats unides que s'estenen ja a gairebé tots els continents. En la nostra regió sabem que s'han agermanat

amb poblacions d'altres països: Lleida, Barcelona, Berga, Figueres...

El moviment mundial dels agermanaments –que ha estat reconegut com un òrgan consultiu de la O. N. U. i de la UNESCO– no és un organisme polític, sinó una força immensa que demana viure en Pau i que tots els pobles de la terra disposin dels mitjans necessaris per elevar el seu nivell de vida.

Com haurà d'actuar la nostra vila

Aquests principis que acceptarem formalment el proper dia 10, en signar el Protocol d'Amistat amb la vila de Prada, han de tenir unes conseqüències pràctiques.

D'una manera immediata hem de fer-nos ressò del programa de les Ciutats Unides i d'una manera especial voler conèixer i estimar la vila de Prada que d'ara endavant serà també una mica la nostra vila. Més tard, haurem de fomentar els contactes entre les dues poblacions: intercanvis culturals, esportius, de famílies... ¿No fóra interessant, per exemple, que a l'estiu nois i noies d'aquí i d'allà trobessin una família amiga que, al lloc dels seus propis fills, els acceptés durant uns dies?... Aquesta tasca de fomentar la germanor entre Prada i Ripoll no ha d'ésser obra només de l'Ajuntament: totes les entitats, grups i particulars, han de fer arribar les seves suggerències i col·laborar en la seva realització.

I, sobretot, ¿com hem d'actuar diumenge?

Diumenge, dia 10 de maig, viurem el gran dia del «jumelage». Els ripollesos sabem ser generosos: hem de fer-nos dignes del bon nom de la vila que, si tradicionalment és «amiga dels forasters», més amiga serà dels pradencs, que ja no es podran considerar forasters a Ripoll.

Rebem-los amb el cor obert, convidem-los a casa nostra, participem tothom dels actes d'agermanament, fem-los el dia plaent a fi que guardin d'aquest dia un record inesborrable. Els actes d'agermanament a Prada es celebraran el dia 28 del juny proper. Procurarem que les notícies dels actes arribin a tots els ripollesos a fi de que en aquella diada siguin molts els qui des d'aquí vagin a la capital del Conflent, la formosa vila germana, que ja ens ha donat proves paleses d'una amistat que només pot sortir del cor.

La signatura tingué lloc al claustre del monestir de Santa Maria de Ripoll. Davant de la galeria est es muntà un taulat sobre el jardí, per aplegar les autoritats i els acompanyants. Penjada des del pis superior hi havia la bandera de l'agermanament, flanquejada per les d'Espanya i de França. També l'*Hoja Parroquial de Santa María de Ripoll* del diumenge 10 de maig incloïa aquest apartat:

Agermanament

Agermanar és molt humà i molt cristià, és conèixer, és estimar com només saben fer-ho la gent de bona voluntat.

10 de maig del 1970. Acte celebrat al claustre del monestir de Ripoll. D'esquerra a dreta, enumerem: 1. Louis Monestier, 2. Joaquim Onyós, 3. Miquel Nardi, 4. Jean Clerc, 5. Francis Massana, 6. Izern. Autor: Sanz. Col·lecció fotogràfica AHSMR (Arxiu Comarcal del Ripollès)

La nostra vila emprèn l'agermanament amb una vila de l'altra banda de les muntanyes que ens han donat, a ells i a nosaltres, una fesomia comuna. Voldríem que aquest agermanament ens eixamplés horitzons, ens obrís els camps d'una major comprensió, ens fes més ciutadans del món, germans universals.

Ripoll i Prades, a través d'un agermanament, ens conviden a educar uns valors als quals de cap manera podem renunciar.

El diari gironí *Los Sitios* del 12 de maig de 1970 va recollir en portada una fotografia presa als claustres del monestir, amb l'encapçalament "Hermandad entre Ripoll i Prades", que, en una redacció pròpia de l'època, duia com a peu:

Un momento de los actos celebrados en Ripoll que viene a sellar la tradicional amistad existente entre la ciudad francesa de Prades i la condal villa gerundense, con una entrañable hermandad. En la fotografía de Sanz, las autoridades de ambas localidades en el momento de firmar el ejemplar documento.

Una altra nota pertany a la sessió de l'ajuntament del 25 de maig:

6- El Sr. Alcalde pone en conocimiento de la Corporación que, como es bien sabido por todos, el pasado día 10 de mayo tuvo lugar en esta población el acto solemne de hermanamiento de esta Villa con la Villa Francesa de Prades y que, en consecuencia, procedía que el Ayuntamiento acordase la adhesión de esta Villa a la Federación Mundial de Ciudades Hermanadas. Se da cuenta a continuación de los Estatutos, Carta y Programa de la referida Federación, aprobando el Ayuntamiento por unanimidad los mismos, así como su adhesión a la referida organización, comprometiéndose al mismo tiempo a satisfacer las cantidades que por este concepto correspondan.

Un número especial de la revista *Le Conflent* datat el 1970 dóna compte de l'acte de *jumelage* que es va fer efectiu a la capital del Conflent el 28 de juny, per les festes de Sant Pere, amb el protagonisme dels dos batlles del moment, a Prada Louis Monestier i a Ripoll Miquel Nardi Viñas.

La mode est au jumelage des villes, mais ce jumelage-ci n'est pas comme les autres. Beaucaire et Tarascon serait original. Mais Prades et Ripoll racontent une vieille histoire moins plaisante et plus émouvante. Une vieille histoire de famille qu'on avait oubliée. Car autrefois Prades et Ripoll vécutent

10 de maig del 1970. A l'ajuntament de Ripoll. D'esquerra a dreta, identifiquem: 1. Miquel Nardi, 2. Louis Monestier, 3. Izern, 4. Jean Clerc, 5. Fabre, 6. Parent, 7. Francis Massana. Autor: Sanz. Col·lecció fotogràfica AHSMR (Arxiu Comarcal del Ripollès)

comme deux sœurs, sinon jumelles du moins authentiques, deux petites cités, deux villages même, importants surtout par leurs abbayes Sainte-Marie de Ripoll et Saint-Michel de Cuxa. Elles eurent une fois le même abbé, le célèbre Oliba, le créateur de la trêve de Dieu dont on parle dans les livres d'histoire, à l'usage des enfants.

Il y eut un comte Wilfred de Velu, dont la famille était originaire de Ria, qui fut Seigneur de Prades et qui combattit victorieusement les Sarrasins. Il fut enterré à Ripoll et sa dépouille y est toujours entourée de la vénération populaire.

Puis les années et les siècles passèrent, une nouvelle frontière fut tracée en 1659. Les traditions, les mœurs, les usages évoluèrent différemment de part et d'autre de cette frontière que l'on peut suivre en pleine montagne de Costabone au Pic du Géant (qu'à Ripoll on appelle Bastiment) en passant par la Coume Armada et la Portaille de Mantet cette frontière invisible dans le paysage et qui tire un trait sinueux au travers de la ligne droite qui joint sur la carte Prades à Ripoll.

Souvent j'y ai pensé en rêvant à la Portaille de Mantet: un petit bateau en papier que l'on mettrait à l'eau dans le ruisseau qui coule quelques centaines de mètres plus bas aurait quelque chance d'arriver tout seul en sans encombre à Ripoll, parce que ce petit ruisseau est le Ter.

Et maintenant le hasard, ou plutôt la volonté des hommes, a voulu que les deux villes qui furent sœurs autrefois deviennent jumelles. Alors on a l'impression d'un rêve, ou d'un retour, ou de quelqu'un qui était parti pour un très long voyage et qui revient.

Au mois de mai, ce fut Ripoll qui invita Prades; et les Pradéens qui accomplirent le voyage non seulement furent étonnés par la chaleur de l'accueil mais encore eurent une impression à la fois pénible et bien douce; l'impression de retrouver un autre Prades mais d'une autre époque, une ville qui a conservé son âme, qui croit à son avenir, où les jeunes peuvent, pour la plupart, vivre et demeurer parce qu'ils y trouvent des emplois, une ville qui a conservé sa langue ancestrale, ses traditions (comme ces "Géants" que l'on promène sur la place et qui représentent le comte Wilfred et sa femme).

Tandis qu'à Prades, hélas! tous les jeunes sont forcés de s'expatrier pour chercher du travail, la ville perd son sang et l'on ne parle à peu près que le français.

"Ils sont à Ripoll comme nous étions à Prades il y a quarante ans, me dit-on, avec regret, avec désespoir, avec envie, avec tendresse..."

Voilà pourquoi nous aimons Ripoll et pourquoi ce jumelage n'est pas comme les autres. Et si le Maire de Ripoll a remis à celui de Prades, comme cadeau, la clef de la ville, c'est bien une belle idée, un symbole très profond, qui nous ouvre non seulement la porte de cette cité aimée, mais encore qui entrebâille cette ouverture enténébrée vers un passé lumineux.

M. Monestier, maire de Prades, et M. Nardi, maire de Ripoll, présentant les blasons des villes jumelées.
El Sr. Monestier, alcalde de Prada, i el Sr. Nardi, alcalde de Ripoll, mostren els escuts de les viles agermanades

Le passé et cette longue histoire que je ne puis qu'évoquer, parce qu'elle serait trop longue à raconter, mais qui est toute notre histoire.

Louis Monestier

L'agermanament de pobles està de moda, però aquest nostre agermanament no és pas com els altres. El de Beaucaire i Tarascon tindria gràcia. En canvi, Prada i Ripoll expliquen una història menys divertida però més emotiva. Una antiga història de família que haviem oblidat.

Perquè fa molt de temps Prada i Ripoll van viure com dues germanes, potser no bessones però sí autèntiques, dues petites viles, o bé dos poblets, importants sobretot per les seves abadies, Santa Maria de Ripoll i Sant Miquel de Cuixà. Van tenir una vegada el mateix abat, el cèlebre Oliba, el creador de la Treva de Déu de què es parla en els llibres d'història per a infants.

Hi va haver un comte, Guifré el Pelós, la família del qual era originària de Rià, que fou senyor de Prada i que va combatre victoriosament els sarraïns. Fou enterrat a Ripoll, i les seves despulles són objecte, encara avui, de la veneració popular.

Van passar els anys i els segles i el 1659 es va traçar una nova frontera. Les tradicions, costums i usos van evolucionar de manera diferent a una banda i altra de la frontera que es pot resseguir per la muntanya des del Costabona fins al pic del Gegant (que a Ripoll s'anomena Bastiments), passant per coma Ermada i la portella de Mentet; és una frontera invisible, una ratlla sinuosa que s'encreua amb la línia recta que uneix sobre el mapa Prada i Ripoll.

Hi he pensat sovint, somiejant amb la portella de Mentet: un petit vaixell de paper posat a l'aigua en el rierol que s'escola uns centenars de metres més avall tindria possibilitats certes d'arribar tot sol i sense dificultat a Ripoll, perquè aquest petit rierol és el Ter.

I ara l'atzar, o més aviat la voluntat dels homes, ha volgut que totes dues viles, antany germanes, esdevinguin bessones. I ens fa la impressió d'un somni, o d'un retorn, o d'algué que havia marxat a fer un llarg viatge i que ha tornat.

El mes de maig, Ripoll convidà Prada; i els pradencs que van fer el viatge es van sorprendre no tan sols per l'acollida càlida que reberen, sinó que també van experimentar una impressió trista però alhora ben dolça; la impressió de retrobar una altra Prada, però d'una altra època, una vila que ha conservat l'ànima, que creu en el seu futur, on els joves poden, la gran majoria, viure i restar-hi perquè hi troben feina, una vila que ha conservat la seva llengua ancestral, les seves tradicions (com la dels "gegants" que hom passeja per la plaça i que representen el comte Guifré i la seva dona).

Mentre que a Prada, ai las!, el jovent ha d'expatriar-se per buscar feina, la vila perd la saba i gairebé només s'hi parla francès.

"A Ripoll són tal com érem nosaltres, a Prada, fa quaranta anys, em diuen amb recança, amb pena, amb enveja, amb tendresa..."

Per això estimem Ripoll i per això aquest agermanament no és com els altres. I que l'alcalde de Ripoll hagi lliurat al de Prada, com a present, la clau de la vila, ha estat una felicitat idea, un símbol molt profund, que no tan sols ens obre la porta d'aquesta vila estimada, sinó que n'entobreix una altra, plena de tenebres, cap a un passat lluminós.

El passat i la llarga història que no puc fer més que evocar, perquè seria massa llarg d'explicar, però que és tota la nostra història.

Louis Monestier

L'escriptor ripollès Joaquim Boixés i Sabatés, que aleshores era regidor de l'ajuntament de Ripoll, pronuncià el dia 27 a la Casa de la Vila de Prada una conferència titulada *Prada i Ripoll. Germanes de sempre*.

En fem un resum:

En primer lloc remarcà que aquell era un retrobament, atès que [...] "la gent del Ripollès i el Conflent ja havien començat aquesta abraçada que nosaltres estem refermant".

Remembrà l'acte d'agermanament celebrat a Ripoll el maig, i va parlar de "[...] un seguit d'analogies, coincidències, semblances entre Prada i Ripoll, que fan més ferm i més natural aquest 'jumelage'", per passar a llegir unes mostres del poema *Glosa*, de Joan Maragall.

No he pogut resistir la temptació de citar aquests fragments que em semblen el més adequat prelude d'aquestes festes de *jumelage*. Perquè "aquelles muntanyes que tan altes són", com diu Maragall, i més altes encara que la seva alçària natural perquè els homes hi hem alçat una barrera, ens han privat de veure durant molts anys, quasi segles, que estàvem ben a prop i no ens coneixíem: que les fonts de les que brollen moltes de les aigües que vénen a la Tet, són veïnes de les fonts que donen vida als rius Ter i Freser que reguen el Ripollès i conflueixen a Ripoll; el pic d'Eina i el Pic del Gegant fan la partió de les aigües. [...] Noteu, també, la similitud de significació dels noms de Prada i Ripoll. Aquí el nom de Prada, també significa, com el de Ripoll, riberes fèrtils, lloc d'aigües...

I no esmentem tants de noms que es troben repetits en la geografia d'ambdues contrades: Saltor, Catllar, Taurinyà, i tants d'altres.

28 de juny del 1970. Acte a l'ajuntament de Prada. L'alcalde, Louis Monestier, i, a la seva esquerra, Miquel Nardi Viñas, alcalde de Ripoll. Autor: Blondeau. Col·lecció fotogràfica AHSMR (Arxiu Comarcal del Ripollès)

28 de juny del 1970. Prada. D'esquerra a dreta, Miquel Nardi, el diputat Arthur Conte, Louis Monestier i Joaquim Onyós. Autor: Blondeau. Col·lecció fotogràfica AHSMR (Arxiu Comarcal del Ripollès)

[...] Jo tinc la certesa que el Ripollès i el Conflent, veritable columna vertebral de Catalunya, tenen i tindran una importància cabdal per a la nostra història. Es tracta de dos petits països ben delimitats per la geografia, que amb prou feines conegueren les dominacions temporals –hem de creure que més que Comtats foren centres de cultura– i això els va convertir i els segueix convertint en una magnífica reserva dels valors espirituals de la nostra gent.

Tot seguit va evocar alguns fragments de l'obra *Notícia de Catalunya*, de l'historiador català Jaume Vicens i Vives, i posà en relleu l'abat Oliba, del qual, entre d'altres coses, digué:

A l'entorn de la seva crossa, més que de Bisbe, d'Abat i de pare, aplegà tot un país, governants i governats, i amb especial predilecció el Conflent i el Ripollès, com ho demostren les paraules dels monjos de Ripoll i de Cuixà que es titulen honorablement "un mateix ramat partit en dos", sota el bàcul de l'admirable pastor Oliba.

[...] Aquest és l'home del nostre primer «jumelage», l'home que ha d'obtenir una més àmplia ressonància l'any que ve, quan celebrarem el mil·lenari del seu naixement. L'any 1971 serà l'any de l'Abat Oliba, i Prada i Ripoll tindran ocasió de fer una més estreta llaçada de germanor fent arribar arreu el ressò del pare comú dels Monestirs de Ripoll i de Cuixà.

Després de citar uns versos del poema *Canigó*, de Jacint Verdaguer, exposà:

I d'Oliba és testimoni el campanar, el cloquer coronat de merlets, germà del vostre de Cuixà i del de Sant Martí del Canigó, i pare del de la catedral de Vic. Uns campanars que han de ser torxes enceses, fogueres de la Fe, el proper any 1971.

A continuació descriví eloqüentment Ripoll i la comarca, que anomena "petit país": el monestir, les tombes comtals, la història, la indústria, les tradicions... I prosseguí:

El Ripollès és un país, com el vostre, de confluència, solcat per camins i rierols, sembrat de cims i boscos, clapejat d'ermites i antics monestirs, curull de danses típiques i de tradicions que no són obstacles perquè resti atent a la modernitat: Ripoll és un nucli viu, que té moviment, vida. A Ripoll conflueixen camins que ens porten cap als més variats indrets de la nostra geografia: avui el turisme és un fenomen cada dia més accentuat i que impulsa un moviment constant de les comunicacions. Això fa que aquelles paraules del poeta –"Aquelles muntanyes que tan altes són, em priven de veure mos amors on són!"– tinguin cada dia un sentit més llunyà de la realitat.

[...] Crec que també al Conflent i al Rosselló s'està produint un desvetllament esponerós, com ho mostra el Grup Rossellonès d'Estudis Catalans, la creació de la Casa Pairal a Perpinyà que, n'estic segur, tindrà una importància cabdal, el començament d'aquesta Universitat Catalana d'Estiu a Prada, vila germana de la que envegem tantes belles mostres d'inquietud cultural i artística. La vila ha estat la segona pàtria de Pompeu Fabra, el gran mestre de la llengua catalana, i de Pau Casals, un dels catalans més universals que hem tingut, és el nostre mirall i el nostre exemple.

[...] I ara m'adono que us volia parlar només de Ripoll i les meves paraules han estat atretes pel Conflent i la vila de Prada, perquè són tants els lligams entre nosaltres que és impossible destriar la vostra vida de la nostra, la vostra realitat passada i present de la realitat nostra present i passada.

I cloqué el parlament amb aquestes paraules:

Per molts anys, amics. I que l'any que ve, en celebrar el mil·lenari olibà, puguem dir que el "jumelage" no és una paraula sense sentit pràctic; que l'any que ve puguem demostrar que la germanor de dos pobles ha fructificat en un seguit de realitzacions que honorin el nom de Ripoll i el nom de la vila germana de Prada.

El mateix 1970, amb motiu de l'agermanament, l'ajuntament de Ripoll acordà que l'espai resultant de la confluència dels carrers Núria, Josep M. Pellicer, Canigó i Puigmal, al barri de la carretera de Barcelona, es denominés plaça de la Vila de Prada. (Gonçal Cutrina, *Ripoll, entre dos rius*. 1988).

El darrer comunicat oficial de l'ajuntament sobre l'afer el localitzem en la sessió celebrada l'1 de juny del 1971.

4- Quedar enterados del informe que rinde la Alcaldía referente al resultado de la reunión conjunta sostenida entre representantes de esta Corporación y los de la Villa Hermana de Prades, respecto a diversos aspectos tendentes a promocionar el intercambio familiar, cultural y turístico entre ambas poblaciones.

Amb el pas del temps s'han realitzat visites i trobades, amb més o menys regularitat, dels delegats d'ambdues viles. Anant més enllà de l'estricta àmbit municipal, el 5 d'octubre del 2013 se signava a Ripoll un conveni d'agermanament que implicava el Consell Comarcal del Ripollès (personificat pel president, Miquel Rovira i Comas) i la Communauté de Communes du Conflent (que ho era pel seu president i alcalde de Prada, Jean Castex).

El preàmbul rememora la frontera estatal que traçà per primera vegada, el 1659, el tractat dels Pirineus, que ha tingut efectes de separació a les dues contrades, malgrat haver-hi significats punts de concurrència, com ara Núria o Rojà. I cita també el ja antic agermanament de Prada i Ripoll.

En resum, el document apel·la a la voluntat de reforçar els nexes d'amistat i cooperació que uneixen dues comarques plurimunicipals de dimensió similar, amb idèntic origen històric, de llengua i cultura catalanes, dotades d'un teixit associatiu fort i amb una mateixa tipologia geogràfica.

Prenen el compromís solemne de mantenir lligams permanents entre les mencionades col·lectivitats territorials, per tal de dialogar i transferir experiències i portar a terme les

Una plaça de Ripoll testimonia l'agermanament amb la vila de Prada.

Plafó dels que hi ha a les entrades al municipi de Ripoll, que informa dels dos agermanaments establerts amb la vila.

actuacions susceptibles d'enriquir-les mútuament en tots els àmbits en els quals disposin de competències. Afavorir arguments i impulsar actituds destinades a la joventut, desenvolupar activitats econòmiques i propiciar-ne els fluxos, estimular la promoció turística (accions comunes, concórrer a fires i salons...), sostenir l'intercanvi i la creació cultural i artística, ajudar a la generació i el desenvolupament de relacions encaminades a l'educació, encoratjar les manifestacions esportives, en especial les que proporcionin els mitjans per endegar esdeveniments conjunts.

Finalment, es preveu que, si s'escau, cada comunitat tindrà el suport d'una eina representada per una entitat

sense ànim de lucre (comitè d'enllaç o d'agermanament), que s'encarregarà de la iniciativa i serà el vincle amb la població, les associacions, les escoles, els actors econòmics...

L'any 2002 Ripoll també s'agermanà amb la vila italiana de Capranica, a la regió del Laci, província de Viterbo (que dista uns 60 km de Roma). Durant uns dies de juliol una delegació de ripollesos –amb el regidor i tinent d'alcalde Bonaventura Martí i Casas al capdavant– es desplaçà a aquella localitat, on el diumenge 7 se signava el conveni. El setembre del 2003, autoritats i una comissió de Capranica tornaven la visita a casa nostra.

Des d'aquell primer contacte –tot i la pertinença a dos estats diferents– han proliferat els projectes i programes transfronterers a banda i banda dels Pirineus (alguns dins el marc europeu), per compartir interessos de tota mena, enfortir lligams i establir coparticipacions. Volem agrair a Enric Balaguer i Ramon Gual i Casals la seva imprescindible col·laboració des del Conflent. A Agustí Dalmau i Font, historiador i arxiver de Ripoll, les dades que ens ha lliurat, i a Antoni Pujals i Dot els encertats consells i l'ajuda a perfer els textos. I especialment, al director de l'Arxiu Comarcal del Ripollès, Josep Ribas i Solà, les facilitats donades per a la recerca, a més de les valuoses aportacions que ha fet a aquest treball.